

Bruksela, 1 lipca 2026 r.
(OR. en)

11291/26

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0265 (CNS)**

**ATO 35
CADREFIN 319**

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	29 czerwca 2026 r.
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY ustanawiającego Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948 – Częściowe podejście ogólne

Delegacje otrzymują w załączniku tekst częściowego podejścia ogólnego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948; to częściowe podejście ogólne zostało wypracowane podczas posiedzenia Rady (ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów) w dniu 29 czerwca 2026 r.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY

**ustanawiające Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji
Obiektów Jądrowych na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenia (Euratom) 2021/100
i (Euratom) 2021/948**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności
jego art. 203,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem niniejszego rozporządzenia jest ustanowienie zasad i procedur współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i działań likwidacyjnych prowadzonych przez Europejską Wspólnotę Energii Atomowej („Wspólnota”) w ramach Instrumentu Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych („instrument”).

¹ Opinia ..., Dz.U.

- (2) W celu utrzymania i promowania ciągłej poprawy bezpieczeństwa jądrowego oraz jego uregulowania Rada przyjęła dyrektywę 2009/71/Euratom². Dyrektywa ta, wraz z wdrożonymi we Wspólnocie wysokimi standardami bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej oraz gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, jest przykładem, który należy wykorzystać jako zachętę dla krajów partnerskich do przyjęcia podobnych wysokich standardów.
- (3) Wspólnota i jej państwa członkowskie są umawiającymi się stronami Konwencji bezpieczeństwa jądrowego przyjętej w dniu 17 czerwca 1994 r.³ i Wspólnej konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi przyjętej w dniu 5 września 1997 r.⁴
- (4) Państwa członkowskie Unii są stronami Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej podpisanego 1 lipca 1968 r. i stosują protokół dodatkowy do swoich odpowiednich umów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) o zabezpieczeniach⁵.

² Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

³ Dz.U. L 318 z 11.12.1999, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/1999/819/oj>.

⁴ Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA), Wspólna konwencja bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, przyjęta dnia 5 września 1997 r., weszła w życie dnia 18 czerwca 2001 r. Dostępna pod linkiem: <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/joint-convention-safety-spent-fuel-management-and-safety-radioactive-waste>

⁵ Wzór Protokołu dodatkowego do umowy (umów) między państwem (państwami) a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej w sprawie stosowania zabezpieczeń (INFCIRC/540), zatwierdzony przez Radę Gubernatorów MAEA w dniu 15 maja 1997 r. Dostępny na stronie internetowej: [INFCIRC/540 – Wzór Protokołu dodatkowego do umowy \(umów\) między państwem \(państwami\) a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej w sprawie stosowania zabezpieczeń](#) oraz Protokół dodatkowy do Umowy między Francją, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Międzynarodową Agencją Energii Atomowej dotyczącej stosowania zabezpieczeń we Francji (INFCIRC/290/Add.1), zatwierdzony przez Radę Gubernatorów 11 czerwca 1998 r. Dostępny na stronie internetowej: [INFCIRC/290/Add.1 – Protokół dodatkowy do Umowy między Francją, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Międzynarodową Agencją Energii Atomowej dotyczącej stosowania zabezpieczeń we Francji](#)

- (5) Ponieważ Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej („Traktat Euratom”) obejmuje zarówno politykę wewnętrzną, jak i zewnętrzną oraz przewiduje synergię między tymi dwiema politykami, niniejszy instrument ma dwa komponenty dotyczące odpowiednio działań zewnętrznych i wewnętrznych.
- (6) Komponent zewnętrzny instrumentu powinien wspierać działania w ramach międzynarodowej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego w oparciu o działania wcześniej wspierane na podstawie rozporządzenia Rady (Euratom) 2021/948⁶. Komponent zewnętrzny jest spójny z działaniami zewnętrznymi wspieranymi na podstawie rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] i uzupełnia te działania⁷.
- (6a) Komponent zewnętrzny instrumentu powinien również promować współpracę międzynarodową opartą na konwencjach bezpieczeństwa jądrowego i postępowania z odpadami promieniotwórczymi, zachęcając kraje partnerskie do przystąpienia do tych konwencji i umożliwiając okresowe wzajemne oceny ich systemów krajowych. Takie oceny pozwalają spojrzeć z zewnątrz na aktualną sytuację i wyzwania w zakresie bezpieczeństwa jądrowego w państwach trzecich, a tym samym stanowią podstawę programowania i ustalania priorytetów unijnego wsparcia wysokiego szczebla.
- (7) Komponent wewnętrzny instrumentu powinien wspierać działania Komisji w obszarze likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi (program JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami), uwzględniając zobowiązania Komisji w dziedzinie energii jądrowej wynikające z wcześniejszych badań jądrowych prowadzonych na terenie ośrodków Wspólnego Centrum Badawczego (JRC), a mianowicie JRC-Geel w Belgii, JRC-Karlsruhe w Niemczech, JRC-Ispira we Włoszech i JRC-Petten w Niderlandach, w oparciu o działania wcześniej wspierane na mocy rozporządzenia Rady (Euratom) 2021/100⁸.

⁶ Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/948 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia, na podstawie Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, Europejskiego Instrumentu Współpracy Międzynarodowej w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego uzupełniającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy oraz uchylecia rozporządzenia (Euratom) nr 237/2014 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... [Globalny wymiar Europy] ustanawiające instrument „Globalny wymiar Europy” (Dz.U. ..., ..., ELI: ...).

⁸ Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/100 z dnia 25 stycznia 2021 r. ustanawiające specjalny program finansowy dotyczący likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) nr 1368/2013 (Dz.U. L 34 z 1.2.2021, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/100/oj>).

- (8) Oceny programów wykazały, że złożona struktura finansowania unijnego jest czynnikiem ograniczającym wpływ budżetu Unii ze względu na obciążenia administracyjne, które w miarę możliwości należy zmniejszyć. Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne, działania prowadzone w dziedzinie współpracy międzynarodowej w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i likwidacji obiektów badawczych JRC na podstawie rozporządzeń (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948 są przegrupowane tak, aby regulował je jeden akt prawny.
- (9) Ogólnym celem instrumentu jest przyczynienie się do wysokiego poziomu bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej, bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi, likwidacji obiektów jądrowych oraz stosowania sprawnych i skutecznych zabezpieczeń materiałów jądrowych – w sposób przejrzysty i odpowiedzialny.
- (10) Niniejsze rozporządzenie ma również na celu zapewnienie większej elastyczności w podejściu do programowania, w tym w odniesieniu do form pomocy i kwalifikujących się podmiotów, aby reagować na nieprzewidziane potrzeby zidentyfikowane w ramach ocen i konsultacji na podstawie rozporządzenia (Euratom) 2021/948.
- (11) Współpraca oferowana przez Wspólnotę na podstawie niniejszego rozporządzenia nie ma na celu promowania energii jądrowej w krajach partnerskich⁹ ani budowy nowych elektrowni jądrowych i nie powinna być ukierunkowana na zwiększenie przychodów z eksploatacji elektrowni jądrowej do celów wytwarzania energii i ciepła.

⁹ Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/948 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia, na podstawie Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, Europejskiego Instrumentu Współpracy Międzynarodowej w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego uzupełniającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy oraz uchylecia rozporządzenia (Euratom) nr 237/2014 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

- (11a) Instrument powinien przyczynić się do wzmocnienia skutecznej i niezależnej kontroli regulacyjnej oraz działań w zakresie rozwijania zdolności związanych z bezpieczeństwem w krajach partnerskich, które to działania powinny być ukierunkowane przede wszystkim na właściwe organy regulacyjne oraz, w stosownych przypadkach, ich wyznaczone organizacje wsparcia technicznego.
- (12) [Niniejsze rozporządzenie określa orientacyjną pulę środków finansowych na cały instrument. Do celów niniejszego rozporządzenia ceny bieżące oblicza się przez zastosowanie stałego deflatora w wysokości 2 %.]
- (13) W szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym niedawne doświadczenia pokazały, że potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków. W tym celu i zgodnie z celami niniejszego rozporządzenia, przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczającej przewidywalności wykonania budżetu, finansowanie to powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, w konkluzjach Rady i rezolucjach Parlamentu Europejskiego.

- (14) Do niniejszego instrumentu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509¹⁰. W rozporządzeniu tym określono zasady ustanawiania i wdrażania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień oraz zarządzania pośredniego w formie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (15) [Kwotę środków przydzielonych na instrument, a także okres programowania i podział środków między poszczególne działania należy poddać przeglądowi na podstawie wyników oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 202X/XXXX¹¹ [rozporządzenie w sprawie wykonania].]

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

¹¹ Rozporządzenie (UE, Euratom) .../... [rozporządzenie w sprawie wykonania] (Dz.U..., ... ELI: ...).

- (16) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹², rozporządzeniami Rady: (WE, Euratom) nr 2988/95¹³, (Euratom, WE) nr 2185/96¹⁴ oraz (UE) 2017/1939¹⁵ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania, naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe oraz inne nielegalne działania, naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁶. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹³ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹⁴ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹⁵ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (17) [Instrument ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego oraz przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.]
- (18) Formy finansowania unijnego i metody jego realizacji określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być wybierane w zależności od ich potencjału w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych działań i możliwości uzyskania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz spodziewanego ryzyka niezgodności z przepisami. Powinno to obejmować uwzględnianie korzystania z płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i kosztów jednostkowych, a także finansowanie niepowiązane z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

- (19) Koordynację działań realizowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia należy osiągnąć poprzez bieżące prace i dialog z państwami członkowskimi, krajami partnerskimi i ich odpowiednimi organami, w szczególności z właściwymi organami regulacyjnymi ds. bezpieczeństwa jądrowego, zabezpieczeń materiałów jądrowych i likwidacji obiektów jądrowych, aby uniknąć powielania działań.
- (20) [Aby zapewnić spójne wdrażanie działań zewnętrznych, zasady i procedury określone w rozporządzeniu (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] powinny mieć zastosowanie, w odpowiednich przypadkach, do wdrażania komponentu zewnętrznego instrumentu, a przepisy wykonawcze wynikające z niniejszego rozporządzenia powinny odnosić się do przepisów przewidzianych we wspomnianym rozporządzeniu.]
- (21) W przypadku komponentu zewnętrznego instrumentu roczne lub wieloletnie plany działania i środki, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, powinny stanowić programy prac w rozumieniu rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Roczne lub wieloletnie plany działania powinny składać się z zestawu środków zebranych w jednym dokumencie.
- (22) Plany działania w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu powinny być przyjmowane co roku, chyba że charakter i cele działań uzasadniają przyjmowanie planów wieloletnich.
- (23) Komisja powinna przyjąć wieloletnie programy indykatywne spójne z wieloletnimi programami indykatywnymi, o których mowa w rozdziale 1 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy], i uzupełniające w stosunku do nich.

- (24) Ogólne ramy polityki wdrażania zewnętrznego komponentu instrumentu powinny być tworzone przez polityki określone w układach o stowarzyszeniu z instrumentem, umowach o partnerstwie i współpracy, umowach wielostronnych, umowach o współpracy w dziedzinie jądrowej, protokołach ustaleń, traktatach, konwencjach i innych porozumieniach ustanawiających stosunki między Wspólnotą a jej krajami partnerskimi, a także konkluzjach Rady Europejskiej i konkluzjach Rady, oświadczeniach przyjętych podczas szczytów, konkluzjach ze spotkań na wysokim szczeblu z krajami partnerskimi, komunikatach Komisji oraz wspólnych komunikatach Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. Przy podejmowaniu decyzji o uczestnictwie państw partnerskich w komponencie zewnętrznym instrumentu należy przestrzegać odpowiednich prerogatyw Rady i Komisji wynikających z art. 101 Traktatu Euratom.
- (25) Z komponentu zewnętrznego instrumentu można finansować działania w dowolnym kraju partnerskim zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz z odpowiednimi umowami umożliwiającymi udział kraju partnerskiego w Instrumencie. Priorytet powinien być przyznany osobom i podmiotom z państw przystępujących, państw kandydujących, potencjalnych kandydatów i państw objętych europejską polityką sąsiedztwa.
- (26) Współpraca międzynarodowa powinna opierać się na podstawowych zasadach bezpieczeństwa określonych w normach bezpieczeństwa MAEA i uwzględniać również, w stosownych przypadkach, oddziaływanie na środowisko w kontekście transgranicznym, bez uszczerbku dla współpracy i działań w ramach instrumentu związanych z wdrażaniem pomocy.

- (27) Współpraca w ramach instrumentu z krajami partnerskimi, które nie są w stanie spełnić kryteriów przystąpienia do instrumentów międzynarodowych, w szczególności gdy taki udział podlega warunkom związanym z państwowością, członkostwem lub uznaniem w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych lub innych odpowiednich umów wielostronnych, lub gdy procedury przystąpienia do takich instrumentów międzynarodowych są w toku, może być w drodze wyjątku realizowana, aby osiągnąć cele rozporządzenia.
- (28) Biorąc pod uwagę ciągłą potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej w krajach partnerskich oraz uwzględniając obecny i przyszły rozwój w tej dziedzinie, instrument powinien dążyć do osiągnięcia celów polegających na propagowaniu najwyższego poziomu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, wspierać odpowiedzialne i bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi oraz skuteczne i sprawne stosowanie zabezpieczeń materiałów jądrowych w krajach partnerskich. Powinno to obejmować między innymi remediację terenów skażonych radiologicznie w wyniku prowadzonej na nich wcześniej działalności, zwiększenie zdolności regulacyjnych i powiązanych zdolności w celu zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w obecnych zastosowaniach i w związku z przyszłym rozwojem w pokojowym wykorzystaniu energii jądrowej, a także ochronę radiologiczną w nowych zastosowaniach związanych z promieniowaniem jonizującym w medycynie.

- (29) [Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie powoduje szkody w ukraińskiej infrastrukturze, w tym w obiektach jądrowych tego kraju, o czym świadczy atak z użyciem dronów w Czarnobylu 14 lutego 2025 r. na nową bezpieczną powłokę ochronną w Czarnobylu. Jeżeli chodzi o wsparcie Unii na potrzeby Ukrainy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego, środki uruchomione z Rezerwy na rzecz Ukrainy, o której mowa w art. 6 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WRF], mogą zostać udostępnione w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu w formie bezzwrotnego wsparcia, instrumentów finansowych i tworzenia rezerw na gwarancję budżetową. Wsparcie udzielane Ukrainie w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu przewidzianego niniejszym rozporządzeniem w formie pożyczek na podstawie decyzji Rady 77/270/Euratom powinno być udzielane w ramach kwoty określonej w decyzji Rady 77/270/Euratom i pułapu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia w sprawie instrumentu „Globalny wymiar Europy”. Jeżeli pożyczki te mają zostać udzielone Ukrainie jako państwu suwerennemu, powinny być objęte gwarancją udzieloną zgodnie z art. 2 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WRF]. W związku z tym należy przewidzieć odstępstwo od art. 214 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i nie ustalać wskaźnika zasilenia rezerw dla tych pożyczek dla Ukrainy, jak przewidziano w art. 24 ust. 3 akapit ostatni rozporządzenia w sprawie instrumentu „Globalny wymiar Europy”.]
- (30) [W celu zapewnienia spójności gwarancje budżetowe i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w działaniach łączonych, w ramach zewnętrznego komponentu instrumentu, powinny być wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] za pośrednictwem umów zawartych w odniesieniu do tego rodzaju wsparcia w ramach mechanizmów realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy”.]

- (31) [Jeżeli chodzi o komponent zewnętrzny, w przypadku gdy wsparcie unijne w ramach instrumentu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, również gdy jest połączone z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, konieczne jest, aby takie wsparcie było przyznawane wyłącznie za pośrednictwem mechanizmów realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy”, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi mechanizmów realizacji tego instrumentu.]
- (32) Ścisłą współpracę z organizacjami międzynarodowymi realizującymi cele podobne do celów instrumentu, o których mowa w tytule II rozdział 10 Traktatu Euratom, w szczególności z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej (MAEA), uznaje się za niezbędną do pomyślnej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego.
- (33) Najefektywniejsze wykorzystanie dostępnych środków można osiągnąć poprzez zapewnienie spójności i komplementarności unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego, a także poprzez stworzenie synergii z innymi politykami i programami Unii. Aby zmaksymalizować wpływ połączonych interwencji na osiągnięcie wspólnego celu, w niniejszym rozporządzeniu należy umożliwić połączenie puli środków finansowych z innymi programami Wspólnoty i Unii, pod warunkiem że wkłady nie pokrywają tych samych kosztów.

- (34) Poprzedni program finansowy na podstawie rozporządzenia (Euratom) 2021/100 wykazał dodatkową wspólnotową wartość dodaną wynikającą z gromadzenia i rozpowszechniania wiedzy. Na podstawie art. 8 Traktatu Euratom i zgodnie z art. 7 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom¹⁷ JRC jest odpowiedzialne za zarządzanie swoimi historycznymi zobowiązaniami wynikającymi z działań w dziedzinie jądrowej oraz za likwidację swoich obiektów jądrowych, które zostały zamknięte zgodnie z odpowiednim ustawodawstwem krajowym. Zgodnie z powyższym w 1999 r. rozpoczęto realizację programu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami w JRC w drodze publikacji komunikatu do Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁸; od tej pory Komisja przekazywała regularnie aktualne informacje dotyczące postępów w realizacji programu¹⁹.
- (35) Komisja uznała, że najlepszym wariantem dla spełnienia wymogów wynikających z art. 5 ust. 1 lit. f) i art. 7 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom jest realizacja strategii łączącej działania z zakresu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi oraz rozpoczęcie dobrowolnych rozmów między JRC a przyjmującymi państwami członkowskimi na temat ewentualnego przeniesienia zobowiązań związanych z likwidacją obiektów jądrowych i gospodarowaniem wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi w przypadku wzajemnych porozumień między Komisją a przyjmującymi państwami członkowskimi. JRC powinno zapewnić i utrzymywać odpowiednie zasoby do celów wypełniania swoich obowiązków związanych z likwidacją obiektów jądrowych i bezpieczeństwem gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi.

¹⁷ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 marca 1999 r. w sprawie zamykania przestarzałych obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami: Historyczne zobowiązania wynikające z działań w sektorze atomowym prowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze na podstawie Traktatu Euratom (COM(1999) 114 final).

¹⁹ SEC(2004) 624, COM(2008) 903 i COM(2013) 734.

- (36) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²⁰.
- (37) Komisja powinna niezwłocznie przyjąć mające zastosowanie akty wykonawcze w celu przyjęcia lub zmiany rocznych lub wieloletnich planów działania i środków w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu, jeżeli jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą w należycie uzasadnionych przypadkach wymagających szybkiej reakcji Wspólnoty.
- (38) Zgodnie z art. 9 decyzji Rady 2010/427/UE wysoki przedstawiciel, jako wiceprzewodniczący Komisji, zapewnia ogólną koordynację polityczną działań zewnętrznych Unii, w tym ich jednolitość, spójność i skuteczność, w szczególności przez wdrożenie niniejszego instrumentu.
- (39) Odesłania do instrumentów pomocy zewnętrznej w decyzji Rady 2010/427/UE²¹ powinny być rozumiane jako odesłania do niniejszego rozporządzenia i do rozporządzeń, do których odsyła niniejsze rozporządzenie. Komisja powinna zapewnić, aby niniejsze rozporządzenie było wdrażane zgodnie z rolą, jaką pełni Europejska Służba Działań Zewnętrznych, jak określono w przywołanej decyzji.

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²¹ Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

- (40) Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia odpowiednim obszarom polityki oraz umożliwić rozpoczęcie wdrażania od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie od dnia 1 stycznia 2028 r.
- (41) W ramach unijnych środków ograniczających przyjętych na podstawie art. 29 TUE i art. 215 ust. 2 TFUE żadne środki finansowe ani zasoby gospodarcze nie mogą być udostępniane, bezpośrednio ani pośrednio, wyznaczonym osobom fizycznym lub prawnym, podmiotom lub organom ani na ich rzecz. W związku z tym takie osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy, a także osoby prawne, podmioty lub organy będące ich własnością lub przez nie kontrolowane, nie powinny otrzymywać wsparcia.
- (42) Należy zatem uchylić rozporządzenia (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych („instrument”) [na okres od 1 stycznia 2028 r. do 31 grudnia 2034 r.].
2. Określa ono cele instrumentu, jego orientacyjny budżet [na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.], formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania w ramach instrumentu. Uwzględniono w nim również specyfikę każdego z dwóch komponentów instrumentu: komponentu zewnętrznego i komponentu wewnętrznego.

Artykuł 2

Cele instrumentu

1. Ogólnym celem komponentu zewnętrznego instrumentu jest przyczynienie się do wysokiego poziomu bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej, bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi, likwidacji obiektów jądrowych oraz stosowania sprawnych i skutecznych zabezpieczeń materiałów jądrowych w krajach partnerskich, w uzupełnieniu rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] i w oparciu o działania we Wspólnocie, w tym odpowiednie ramy regulacyjne Euratomu.

Do celów niniejszego rozporządzenia „kraj partnerski” ma znaczenie nadane mu w art. 2 ust. 10 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy].

2. Ogólnym celem komponentu wewnętrznego instrumentu jest wspieranie likwidacji obiektów jądrowych Komisji we Wspólnym Centrum Badawczym (JRC), zgodnie z potrzebami określonymi w odpowiednich planach likwidacji, oraz bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym, materiałami jądrowymi i odpadami promieniotwórczymi związanymi z tymi obiektami. Ponadto instrument wspiera ustrukturyzowane dzielenie się z zainteresowanymi stronami Wspólnoty doświadczeniami, wiedzą fachową, najlepszymi praktykami i wiedzą wynikającą z procesu demontażu i likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania powstałymi w ten sposób odpadami promieniotwórczymi.

3. Komponent zewnętrzny instrumentu ma następujące cele szczegółowe:

- a) propagowanie kultury efektywnego bezpieczeństwa jądrowego i ochrony przed promieniowaniem oraz wdrażania najwyższych norm bezpieczeństwa jądrowego i ochrony przed promieniowaniem, w tym w zakresie istotnego z punktu widzenia bezpieczeństwa bezpieczeństwa dostaw, gotowości i reagowania na sytuacje wyjątkowe oraz rozwijania zdolności i przejrzystości procesów decyzyjnych władz w krajach partnerskich;
- b) wspieranie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi oraz likwidacji i remediacji byłych terenów obiektów jądrowych i samych obiektów jądrowych w krajach partnerskich;
- c) wzmacnianie sprawnych i skutecznych zabezpieczeń materiałów jądrowych w krajach partnerskich.

Priorytetem działań w ramach komponentu zewnętrznego jest wzmocnienie skutecznej i niezależnej kontroli regulacyjnej oraz działań w zakresie rozwijania zdolności w krajach partnerskich, w tym poprzez wsparcie właściwych organów regulacyjnych oraz, w stosownych przypadkach, ich wyznaczonych organizacji wsparcia technicznego.

4. Komponent wewnętrzny instrumentu ma następujące cele szczegółowe:

- a) wsparcie planu likwidacji i prowadzenie działań zgodnie z prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego w zakresie demontażu i dekontaminacji obiektów jądrowych Komisji zlokalizowanych na terenie ośrodków JRC, bezpieczne gospodarowanie związanymi z tym odpadami promieniotwórczymi oraz, w stosownych przypadkach, przygotowanie ewentualnego przeniesienia odpowiednich zobowiązań wynikających z działań w dziedzinie jądrowej z JRC na przyjmujące państwo członkowskie;
- b) dalsze rozwijanie przez JRC więzi i wymiany między zainteresowanymi stronami w Unii, w tym organami regulacyjnymi, przemysłem i instytucjami szkoleniowymi, w zakresie likwidacji obiektów jądrowych z myślą o zapewnieniu systematycznego rozpowszechniania wiedzy, najlepszych praktyk i wyciągniętych wniosków oraz wymiany doświadczeń we wszystkich istotnych obszarach, takich jak regulacja i szkolenia, oraz w celu tworzenia potencjalnych synergii na poziomie Unii.

Przeniesienie, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), będzie dobrowolne dla każdego z przyjmujących państw członkowskich oraz będzie stanowić przedmiot porozumienia dwustronnego zawartego między Komisją a przyjmującym państwem członkowskim. Porozumienie dwustronne musi zawierać postanowienie, zgodnie z którym wszystkie koszty likwidacji obiektów jądrowych Komisji zlokalizowanych na terenie obiektów JRC i przechowywania związanych z nimi odpadów promieniotwórczych pokrywa Wspólnota; porozumienie to musi być w pełni zgodne z dyrektywą 2011/70/Euratom. Dobrowolne rozmowy między Komisją a przyjmującym państwem członkowskim dotyczące ewentualnego przeniesienia zobowiązań, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a) mogą rozpocząć się najpóźniej dwa lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

[Artykuł 3

Budżet

1. Orientacyjna pula środków finansowych na realizację instrumentu na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. wynosi 966 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Ponadto zasoby finansowe dla Ukrainy uruchomione na podstawie art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] z Rezerwy na rzecz Ukrainy zgodnie z art. 6 rozporządzenia (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WRF] mogą zostać wykorzystane, w stosownych przypadkach, do zapewnienia wsparcia Unii dla Ukrainy na podstawie niniejszego rozporządzenia.
3. Środki finansowe można wprowadzać do budżetu Unii poza 2034 r., aby pokryć niezbędne wydatki oraz aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zakończyły się z końcem instrumentu.
4. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zasoby finansowe, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych zasobów, o których mowa w art. 3, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na wdrażanie instrumentu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne oraz działania na rzecz widoczności, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie instrumentem.

5. W odniesieniu do komponentu zewnętrznego instrumentu do wykonania niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie zasady i procedury dotyczące przeniesień, rocznych rat, spłat, dochodów i środków odzyskanych z instrumentów finansowych finansowanych w ramach niniejszego instrumentu lub odpowiadających mu poprzednich instrumentów oraz nadwyżek z gwarancji budżetowych i pożyczek zasilonych w ramach niniejszego instrumentu lub poprzednich instrumentów, określone w art. 22 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy].]

Artykuł 4

Dodatkowe zasoby

Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, kraje partnerskie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz instrumentu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Instrument jest wdrażany w synergii z innymi programami Wspólnoty i Unii. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu Wspólnoty i Unii, może również otrzymać wkład. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z warunkami wsparcia.
2. Procedury wyboru w ramach instrumentu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i agencjami Unii, krajami partnerskimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi („partnerzy procedury wspólnego wyboru”), pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz instrumentu zgodnie z art. [4] niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W ramach procedur wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów mogą również być członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 6

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Instrument jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.
2. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień, darowizn o charakterze niefinansowym, gwarancji budżetowych, instrumentów finansowych i działań łączonych.

ROZDZIAŁ II

WDRAŻANIE RÓŻNYCH KOMPONENTÓW INSTRUMENTU

SEKCJA 1: PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE WDRAŻANIA KOMPONENTU ZEWNĘTRZNEGO INSTRUMENTU

Artykuł 7

Ramy polityki

Ogólne ramy polityki wdrażania instrumentu obejmują politykę określoną w układach o stowarzyszeniu, umowach o partnerstwie i współpracy, w tym w umowach o współpracy w dziedzinie jądrowej, umowach wielostronnych, prawnie niewiążących instrumentach, takich jak protokoły uzgodnień, traktaty, konwencje, oświadczenia i inne porozumienia ustanawiające stosunki między Unią lub Wspólnotą a jej krajami partnerskimi, a także konkluzje Rady Europejskiej i konkluzje Rady, oświadczenia przyjęte podczas szczytów, wnioski ze spotkań na wysokim szczeblu z krajami partnerskimi, strategie i komunikaty Komisji i wspólne komunikaty Komisji oraz Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Wdrażanie i kwalifikowalność zgodnie z instrumentem „Globalny wymiar Europy”

1. O ile w niniejszym rozporządzeniu nie określono inaczej, unijne finansowanie komponentu zewnętrznego instrumentu wdraża się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 oraz, w stosownych przypadkach, tytułem II rozdział II i rozdział III rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy], z wyjątkiem art. 19, art. 20 ust. 2 i 3 oraz art. 26 tego rozporządzenia. Zasady kwalifikowalności określone w art. 20 ust. 1 i 4–12 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] mają zastosowanie do wszystkich działań finansowanych w ramach komponentu zewnętrznego.
2. [Jeżeli wsparcie Unii jest udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, wsparcie to jest udzielane wyłącznie za pośrednictwem mechanizmu realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” i wykonywane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami mechanizmu realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” w drodze umów zawartych na ten rodzaj wsparcia w ramach mechanizmu realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy”.]
3. [Wsparcia Unii w formie gwarancji budżetowej udziela się w ramach maksymalnej kwoty gwarancji budżetowej określonej w rozporządzeniu w sprawie instrumentu „Globalny wymiar Europy”.]
4. [Jeżeli instrument korzysta z mechanizmu realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy”, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie do instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.]

Artykuł 9

Pożyczki Euratomu

1. **¶** Wsparcia Unii dla Ukrainy w formie pożyczek na podstawie decyzji Rady 77/270/Euratom udziela się w granicach maksymalnej kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy]. Przepisy art. 24 ust. 3 akapit ostatni rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy] mają zastosowanie do pożyczek udzielanych Ukrainie na podstawie decyzji Rady 77/270/Euratom. **¶**
2. Wskaźnikiem zasilenia rezerw na wsparcie Unii w formie pożyczek dla Armenii na podstawie decyzji Rady 77/270/Euratom jest wskaźnik zasilenia rezerw określony w art. 24 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy].

Wieloletnie programy indykatywne

1. Wdrażanie komponentu zewnętrznego instrumentu odbywa się poprzez wieloletnie programy indykatywne przyjmowane w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2. Wieloletnie programy indykatywne:
 - a) zapewniają spójne ramy współpracy między Wspólnotą a krajami partnerskimi lub zainteresowanymi regionami w sposób zgodny z ogólnym celem i zakresem oraz założeniami, zasadami i polityką Wspólnoty i w oparciu o ramy polityki, o których mowa w art. 7 niniejszego rozporządzenia;
 - b) stanowią ogólną podstawę współpracy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz określają cele współpracy Wspólnoty, mając na względzie potrzeby zainteresowanych państw, priorytety Wspólnoty, sytuację międzynarodową oraz działania zainteresowanych krajów partnerskich;
 - c) wskazują wartość dodaną współpracy, o której mowa w lit. b), oraz sposoby unikania nakładania się innych programów i inicjatyw, w szczególności programów i inicjatyw organizacji międzynarodowych realizujących podobne cele oraz programów i inicjatyw innych głównych darczyńców;
 - d) określają priorytety geograficzne i polityczne wybrane do finansowania unijnego, cele szczegółowe oraz, w stosownych przypadkach, orientacyjne alokacje finansowe i metody realizacji;

e) są oparte na dialogu z krajami lub regionami partnerskimi, w którym uczestniczą odpowiednie zainteresowane strony, w szczególności organy rządowe i regulacyjne oraz wyznaczone przez nie organizacje, a także, w stosownych przypadkach, na konsultacjach z Europejską Grupą Wysokiego Szczebla ds. Bezpieczeństwa Jądrowego i Gospodarowania Odpadami (ENSREG) ustanowioną decyzją Komisji 2007/530/Euratom²².

2. Wieloletnie programy indykatywne mogą być poddawane przeglądowi ad hoc, jeżeli jest to konieczne do ich skutecznego wdrożenia, w szczególności w przypadku znaczących zmian ram polityki, o których mowa w art. 7, lub w następstwie sytuacji kryzysowej lub pokryzysowej. Procedurę sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2, stosuje się również do zmian w wieloletnich programach indykatywnych.

Artykuł 11

Przyjmowanie planów działania i środków

1. Komisja przyjmuje roczne plany działania w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu. Komisja może jednak przyjąć wieloletnie plany działania, jeżeli jest to uzasadnione charakterem i celami działań.
2. Roczne lub wieloletnie plany działania i środki w ramach komponentu zewnętrznego instrumentu stanowią programy prac w rozumieniu rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Plany działania i środki uwzględniają specyficzny kontekst i dla każdego działania określają elementy określone w art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Globalny wymiar Europy].

²² Decyzja Komisji 2007/530/Euratom z dnia 17 lipca 2007 r. dotycząca powołania Europejskiej Grupy Wysokiego Szczebla ds. Bezpieczeństwa Jądrowego i Gospodarowania Odpadami (Dz.U. L 195 z 27.7.2007, s. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/530/oj>).

3. Komisja przyjmuje plany działania i środki, o których mowa w ust. 1 i 2, w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2.
4. Procedura sprawdzająca, o której mowa w ust. 3, nie jest wymagana w przypadku:
 - a) środków specjalnych i środków wsparcia, w przypadku których finansowanie unijne nie przekracza 5 mln EUR;
 - b) zmian technicznych, pod warunkiem że nie wpłyną one znacząco na cele danego planu działania lub środka, takich jak:
 - (i) zmiana metody wykonywania;
 - (ii) realokacja środków finansowych między działaniami zawartymi w planie działania;
 - (iii) zwiększenie budżetu planów działania i środków o nie więcej niż 20 % tego budżetu i nieprzekraczające kwoty 5 mln EUR.

W terminie jednego miesiąca od ich przyjęcia o środkach specjalnych i środkach wsparcia oraz o zmianach technicznych przyjętych na podstawie niniejszego ustępu informowane są państwa członkowskie za pośrednictwem komitetu, o którym mowa w art. 17 ust. 1. Jest o nich również informowany Parlament Europejski.

5. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej z koniecznością szybkiej reakcji Wspólnoty Komisja przyjmuje lub zmienia plany działania lub środki, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, w drodze aktów wykonawczych mających natychmiastowe zastosowanie, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 17 ust. 3.

Kryteria współpracy międzynarodowej

1. Z komponentu zewnętrznego instrumentu można finansować działania w krajach partnerskich zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym artykule.
2. Podstawą współpracy jest wspólne porozumienie lub umowa wzajemna między krajem partnerskim a Wspólnotą.
3. Kraje partnerskie pragnące współpracować ze Wspólnotą w dziedzinie zabezpieczeń materiałów jądrowych muszą być stronami Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej i muszą mieć zawartą umowę o zabezpieczeniach wszechstronnych z MAEA lub obowiązujący je protokół dodatkowy z MAEA.
4. Kraje partnerskie pragnące współpracować ze Wspólnotą w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego muszą być stronami Konwencji bezpieczeństwa jądrowego i Wspólnej konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi lub innych odpowiednich konwencji lub podjęły kroki dowodzące zdecydowanego dążenia do przystąpienia do takich konwencji.

5. Kraje partnerskie pragnące współpracować ze Wspólnotą w dziedzinie gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowych i reagowania na nie, ochrony przed promieniowaniem lub gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i niebędące stronami instrumentów międzynarodowych, o których mowa w ust. 3 i 4, nie posiadają na swoim terytorium żadnych obiektów jądrowych.
6. Współpraca z krajami partnerskimi niebędącymi stronami instrumentów międzynarodowych, o których mowa w ust. 3 i 4, i nieposiadającymi obiektów jądrowych na swoim terytorium jest możliwa wyłącznie na bezpośredni wniosek zainteresowanych krajów partnerskich, i ogranicza się do wsparcia, o które wnioskują w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego, o których mowa w Konwencji o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej i Konwencji o pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego.
7. Współpraca w ramach przedmiotowego instrumentu z krajami partnerskimi, które nie są w stanie spełnić kryteriów przystąpienia do instrumentów międzynarodowych, o których mowa w ust. 3 i 4, w szczególności gdy taki udział podlega warunkom związanym z państwowością, członkostwem lub uznaniem w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych lub innych odpowiednich umów wielostronnych, lub gdy procedury przystąpienia do takich instrumentów międzynarodowych są w toku, może być w drodze wyjątku realizowana, aby osiągnąć cele rozporządzenia określone w art. 2 ust. 3.
8. Aby możliwe było zapewnienie i monitorowanie zgodności z celami dotyczącymi współpracy w ramach instrumentu, dany kraj partnerski aprobuje przeprowadzanie oceny podjętych działań. Ocena ta umożliwia monitorowanie i sprawdzenie przestrzegania celów; jest także warunkiem dalszego wypłacania środków przez Wspólnotę.

9. Współpraca z krajami partnerskimi w ramach niniejszego instrumentu uwzględnia, w stosownych przypadkach, uznane na szczeblu międzynarodowym zasady i metody istotne dla potencjalnego oddziaływania obiektów jądrowych w krajach partnerskich na środowisko w kontekście transgranicznym, w tym te związane z normalną eksploatacją i scenariuszami awarii. Państwo członkowskie, które może być bezpośrednio dotknięte potencjalnym oddziaływaniem w kontekście transgranicznym związanym z obiektami jądrowymi w kraju partnerskim, może zwrócić się do Komisji o nawiązanie kontaktu z krajem partnerskim w celu uzyskania odpowiednich informacji.
10. Operatorzy elektrowni jądrowych w krajach partnerskich mogą otrzymać wsparcie w wyjątkowych, ograniczonych w czasie i specyficznych dla danej lokalizacji przypadkach, w tym w sytuacjach nadzwyczajnych związanych z bezpieczeństwem jądrowym, na potrzeby opracowania strategii dotyczącej zaleceń wynikających z poddanych wzajemnej ocenie ocen ryzyka i bezpieczeństwa ENSREG, w tym testów wytrzymałościowych i tematycznych ocen wzajemnych, opracowania kryteriów i koncepcji mających na celu osiągnięcie najwyższych standardów gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi, opracowania strategii zapewniających bezpieczną likwidację przestarzałych obiektów jądrowych oraz stosowania sprawnych i skutecznych zabezpieczeń oraz zarządzania wiedzą i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.

Artykuł 13

EUROPEJSKA SŁUŻBA DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH (ESDZ)

Komponent zewnętrzny instrumentu jest wdrażany z uwzględnieniem roli ESDZ przewidzianej w decyzji Rady 2010/427/UE, w szczególności w jej art. 3 i 9.

SEKCJA 2: PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE WDRAŻANIA KOMPONENTU WEWNĘTRZNEGO INSTRUMENTU

Artykuł 14

Programy prac

1. Wdrażanie komponentu wewnętrznego instrumentu odbywa się na podstawie programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Programy prac są przyjmowane zgodnie z procedurą określoną w art. 4 decyzji Komisji 96/282/Euratom.
2. Program prac dotyczący komponentu wewnętrznego instrumentu:
 - a) ma na celu przedstawienie przeglądu działań planowanych w okresie objętym wieloletnim programem prac;
 - b) stanowi ogólną podstawę realizacji działań objętych niniejszym rozporządzeniem i opiera się na najwyższych normach bezpieczeństwa jądrowego i najlepszych praktykach w zakresie wypełniania zobowiązań Wspólnoty wynikające z działań w dziedzinie jądrowej.

***Wdrażanie i formy finansowania unijnego oraz kryteria kwalifikowalności dotyczące wdrażania
komponentu wewnętrznego instrumentu***

O ile w niniejszym rozporządzeniu nie określono inaczej, unijne finansowanie komponentu wewnętrznego instrumentu wdraża się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509.

Do finansowania unijnego w ramach komponentu wewnętrznego instrumentu kwalifikują się wyłącznie następujące działania:

- a) bezpieczna konserwacja i eksploatacja zamkniętych obiektów jądrowych;
- b) demontaż przestarzałych lub niewykorzystywanych obiektów jądrowych lub obu tych elementów;
- c) bezpieczne postępowanie z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, w tym zbieranie, oznaczanie właściwości, przetwarzanie, transport i przechowywanie;
- d) ograniczanie zasobu materiałów jądrowych w obiektach JRC;
- e) tworzenie i budowa obiektów gospodarowania odpadami promieniotwórczymi;
- f) opracowywanie i aktualizacja planów likwidacji, badań technicznych i dokumentacji licencyjnej;
- g) wsparcie zewnętrzne w zakresie opracowywania i oceny projektów oraz zarządzania nimi;
- h) wsparcie operacyjne, w tym ochrona radiologiczna, utrzymanie sprzętu i obiektów;
- i) dobrowolne rozmowy z przyjmującymi państwami członkowskimi w celu ewentualnego przeniesienia zobowiązań Komisji wynikających z działań w dziedzinie jądrowej;
- j) komunikacja i współpraca z zewnętrznymi zainteresowanymi stronami;
- k) gromadzenie, tworzenie, ocena i rozpowszechnianie wiedzy o likwidacji obiektów jądrowych, w tym działania szkoleniowe;
- l) wszelkie inne działania wspierające likwidację obiektów jądrowych Komisji w obiektach JRC oraz wiedzę na temat likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami, o których mowa w art. 2.

Zapewnienie udostępniania wiedzy

1. Wiedza uzyskana w trakcie realizacji programu JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami, a także programu pomocy na rzecz likwidacji ustanowionych na mocy rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [Ignalina]²³, jest rozpowszechniana na poziomie Wspólnoty.
2. Działania służące realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są finansowane w ramach instrumentu. JRC koordynuje strukturyzację wiedzy i jej rozpowszechnianie wśród państw członkowskich.
3. Proces rozpowszechniania wiedzy jest włączony do programów prac, o których mowa w art. 14, i w nich zdefiniowany.

²³ Rozporządzenie Rady (UE) .../... [Ignalina] ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/101 (Dz.U. ..., ... ELI: ...).

ROZDZIAŁ III

UPRAWNIENIA WYKONAWCZE, PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 17

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet ds. komponentu zewnętrznego instrumentu. Komitet jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011 [...] i spotyka się co najmniej raz w roku.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.
4. W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

5. Zgodnie z umowami międzynarodowymi zawartymi przez Unię przedstawiciele krajów partnerskich lub organizacji międzynarodowych mogą zostać zaproszeni jako obserwatorzy do udziału w posiedzeniach komitetu na warunkach określonych w jego regulaminie, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego Unii lub jej państw członkowskich. Przedstawiciele krajów partnerskich lub organizacji międzynarodowych nie uczestniczą w obradach dotyczących kwestii związanych z kryteriami kwalifikowalności zgodnie z art. 8 i art. 12 niniejszego rozporządzenia.
6. Państwa członkowskie mogą się zwrócić o przeanalizowanie wszelkich innych kwestii związanych z wdrażaniem instrumentu.

Artykuł 18

Uchylene

Rozporządzenia (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 19

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948, które stosuje się nadal do tych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na instrument pokrywane mogą być również wydatki na pomoc techniczną i administracyjną, niezbędne w celu zapewnienia przejścia między instrumentem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzeń (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948.

Artykuł 20

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli,

W imieniu Rady
Przewodniczący/Przewodnicząca
